

การตัดสินใจยอมรับระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพกับการยกระดับศักยภาพของเกษตรกร ผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พิมพ์ปวีณ์ มณีวงศ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แนวทางการยกระดับศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว 2) วัดระดับความพร้อมในการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพของเกษตรกร และ 3) แนวทางการตัดสินใจยอมรับระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพของเกษตรกร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบทดสอบจากเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมเป็น 30 ครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) การยกระดับศักยภาพผ่านการพัฒนาคุณภาพของมะพร้าวสด และการยอมรับระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพมาใช้ในการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตสร้างความเข้มแข็งในการกำหนดราคาผ่านการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันและสร้างอำนาจต่อรองต่อผู้บริโภค 2) เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวมีระดับความพร้อมในการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำบัญชีเพื่อการวางแผน ด้านการความตั้งใจในการจัดทำบัญชี และด้านการประยุกต์ใช้และการพยากรณ์เหมาะสม ตามลำดับ และ 3) แนวทางการการตัดสินใจยอมรับการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เกษตรกรมีการพิจารณาจากปัญหาและอุปสรรคตลอดจนความยากหรือง่ายในการใช้งานระบบบัญชี เปรียบเทียบกับประโยชน์ในการใช้งานระบบบัญชี นำมาสู่การตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพ, ต้นทุนประกอบอาชีพ, เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

* อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
Corresponding author, email: pimavee.man@rmutr.ac.th, Tel :083-080-0449

Received : May 5, 2020; Revised : September 14, 2020; Accepted : October 27, 2020

The Decision to Accept the Occupational Cost Accounting System and the Potential Enhancement of Coconut Growers in Prachuap Khiri Khan Province

Pimpavee Maneewong*

Abstract

The purpose of this research was to study: 1) an approach to enhancing the potential of coconut growers, 2) measure the level of readiness to use the farmer's occupational cost accounting system, and 3) Guidelines for the decision to accept the farmer occupation cost accounting system. The researcher collected data by using interview questionnaire and a test from coconut growers in Prachuap Khiri Khan province by selecting 5 groups of community enterprises, totaling 30 households. The data were analyzed by content analysis, mean and standard deviation.

The results of the study showed that 1) enhancing potential through quality improvement of fresh coconuts. And the adoption of a professional cost accounting system to manage production costs, strengthen pricing through the integration of coconut growers. 2) Coconut farmers have a high level of readiness to use the occupational cost accounting system. When considering each aspect, it is at a high level in all areas, including accounting for planning. The intention of the accounting and application aspects and appropriate forecasting respectively; and 3) Guidelines for deciding to accept the use of the occupational cost accounting system farmers consider the problems and obstacles as well as the difficulty or ease of use of the accounting system compare with the benefits of using an accounting system This led to the decision to accept or not accept the use of the occupational cost accounting system.

Keywords : Potential Development, Occupational Costs, Coconut Growers, Prachuap Khiri Khan Province

* Instructor, Accountancy Program in Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

Corresponding author, email: pimpavee.man@rmutr.ac.th, Tel :083-080-0449

Received : May 5, 2020; **Revised** : September 14, 2020; **Accepted** : October 27, 2020

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

มะพร้าว น้ำหอม ได้ถูกจัดให้เป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญและเป็นเกษตรแปลงใหญ่ของจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ สถานการณ์การผลิตมะพร้าวที่ผ่านมานั้น ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ และต่างประเทศ เนื่องจากสภาพภัยแล้งและแมลงศัตรูมะพร้าวระบาดทำความเสียหายในพื้นที่ผลิตที่สำคัญ นอกจากนี้สวนมะพร้าวของเกษตรกรยังขาดการดูแลรักษาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้ผลผลิตต่ำ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค (คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้, 2563) มะพร้าว อ่อนเป็นพืชที่เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตลอดทั้งปี แต่ในช่วงฤดูร้อนจะให้ผลผลิตน้อย ผลผลิตขาดช่วง หรือ มะพร้าวขาดคอ เป็นปัญหาที่มักพบมากในช่วงเดือน เมษายนถึงพฤษภาคม ทำให้ผลผลิตขาดตลาดและไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดในช่วงเวลาดังกล่าว (จริงแท้ ศิริพานิช, 2560)

แผนปฏิบัติการด้านพัฒนาผลไม้ไทย พ.ศ. 2564 – 2570 มีแผนปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการผลไม้ในการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าไม้ผล พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาดไม้ผลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม สร้างความเข้มแข็ง และความเสมอภาคให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรไม้ผล และบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในการผลิตผลไม้ครบวงจร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2563) ดังนั้น ภาครัฐบาล จึงมีการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตมะพร้าว น้ำหอม โดยมีเป้าประสงค์เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตมะพร้าว น้ำหอม ที่มีคุณภาพสูง ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทั้งในรูปแบบของการส่งเสริมการปลูกทดแทน รวมถึง ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอม ที่มีอยู่แล้ว ให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการสวนเพิ่มขึ้น ภายใต้การส่งเสริมและพัฒนาระบบการผลิตตามมาตรฐานสากลที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2563) แนวทางและมาตรการในการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกนั้น รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญต่อภาคการเกษตรเป็นอย่างมาก โดยด้านการผลิตนั้น มุ่งเน้นในการพัฒนาให้เกษตรกรเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตผลผลิตที่มีคุณภาพสูง และมีปริมาณเพิ่มขึ้น ให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

ขีดความสามารถในการผลิตภาคการเกษตรยังต้องประสบปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น สาเหตุหลักประการหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาความยากจนเกิดจากการที่เกษตรกรไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และการวางแผนการใช้จ่ายเงิน จึงทำให้ไม่ทราบว่าการประกอบอาชีพมีต้นทุน ผลตอบแทน การผลิตเท่าใด มีกำไรหรือขาดทุน จึงส่งผลกระทบต่อเกษตรกร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2563) การบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพจัดทำเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการทำบัญชีเพื่อนำเงินไปลงทุน การวางแผนในการผลิตและเพาะปลูก เพื่อให้รู้ต้นทุนการผลิตที่แท้จริง (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2563) แนวทางหนึ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรคือ การรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับเกษตรกรเพื่อส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศในการประกอบวิสาหกิจชุมชน ควรมุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (ขวัญฤดี ตันตระกูล, 2551) ผ่านการเข้าใจในศักยภาพวิสาหกิจชุมชนและการค้นพบแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

เกษตรกรจำเป็นต้องหาแนวทางการลดต้นทุนการผลิตสินค้า รวมถึงต้นทุนการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีความได้เปรียบในการแข่งขัน และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคการเกษตรของประเทศ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2563) และหากเกษตรกรมีการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพจะทำให้ทราบถึงต้นทุนการผลิต และรายได้ที่แท้จริง ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนและส่งเสริมกระบวนการผลิตได้อย่างเหมาะสมในฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป โดยนำเอาบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพนั้นมาเป็นตัววิเคราะห์

ว่า การลงทุนแบบใดที่ให้ผลประโยชน์คุ้มค่าและเหมาะสมที่สุด และเมื่อเกษตรกรทุกคนให้ความสนใจในการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ จะทำให้ชุมชนนั้นเข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

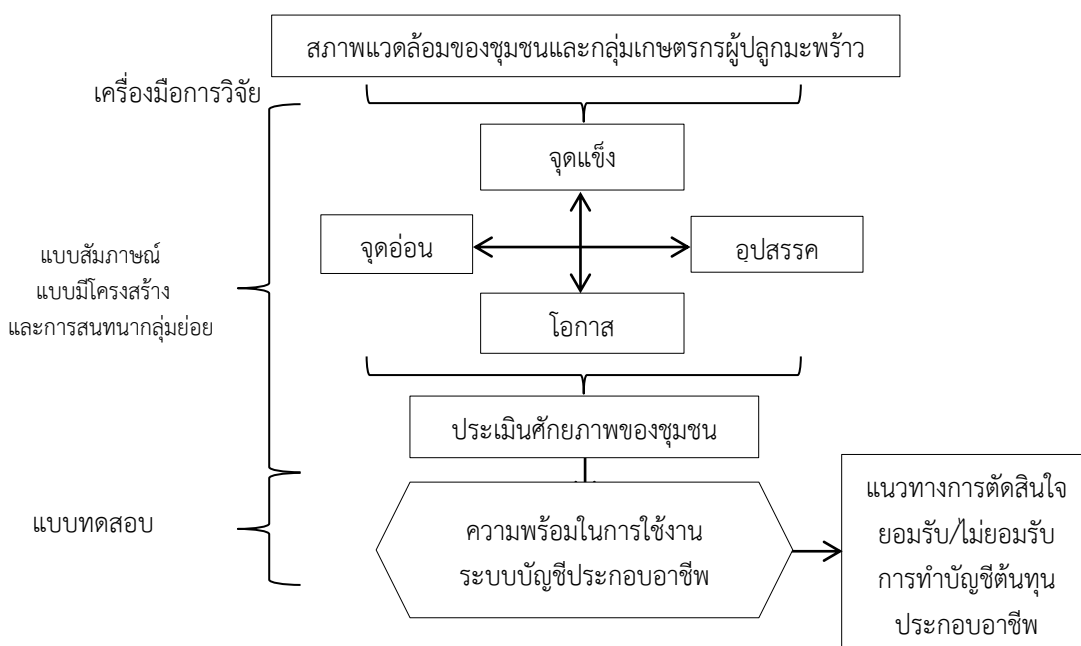
ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การตัดสินใจยอมรับระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพกับการเตรียมความพร้อมเพื่อยกระดับศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผ่านกระบวนการลงความเห็นร่วมกันด้วยการจัดการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร เพื่อชี้ให้เห็นว่าการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพสามารถนำข้อมูลทางบัญชีที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการประกอบอาชีพ ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน พึ่งพาตนเองได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการยกระดับศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อวัดระดับความพร้อมในการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการตัดสินใจยอมรับระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ศักยภาพของกระบวนการผลิตและระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 5 กลุ่ม/ชุมชน 30 ครัวเรือน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์โดยใช้ SWOT Analysis มาเป็นเครื่องมือในการใช้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมซึ่งเป็นมิติหนึ่งในการประเมินศักยภาพโดยการพิจารณาจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก (Waterman, Peters & Phillips, 1980) นำมาสู่แนวทางในการพิจารณาหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ผสมกันกับทฤษฎีการกระทำอย่างมีเหตุผล (Fishbein & Ajzen, 1975) เป็นหนึ่งในทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม อธิบายถึงการตัดสินใจเลือกโดยอาศัยหลักการและเหตุผล ที่อิงจากเหตุผลส่วนตัวหรือทัศนคติที่คล้อยตามกลุ่มส่งผลต่อความตั้งใจเลือกหรือการตัดสินใจยอมรับการนำระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพมาใช้ ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผ่านการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research – PAR) โดยแบ่งเครื่องมือการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) การดำเนินงานวิจัยโดยใช้แบบทดสอบ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก และ 3) การสนทนากลุ่มย่อย เพื่อการขับเคลื่อนในระดับครัวเรือน วิเคราะห์ ประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข รายละเอียดดังนี้

กลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง นักวิจัยได้คัดเลือกเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 5 กลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว ตัวแทนวิสาหกิจชุมชน ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น รวมเป็น 30 ครัวเรือน ผ่านการคัดเลือก เป็นแบบเจาะจง โดยทำการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) จากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อระดมความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางการการพัฒนาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมในการใช้งานระบบบัญชีของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างถือว่าเป็น จรรยาบรรณของนักวิจัยที่นักวิจัยต้องคำนึงถึงมากที่สุด เนื่องจากการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่างใกล้ชิด นักวิจัยจึงแสดงความเคารพสิทธิ์ความเป็นส่วนตัวปกปิดข้อมูลเป็นความลับ ภายใต้การ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและระยะเวลาของการวิจัย โดยให้สิทธิ์ในการปฏิเสธ การเข้าร่วมการวิจัยการให้ข้อมูล และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเก็บเป็นความลับและนำเสนอใน ภาพรวม **เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล** การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสมจะใช้เครื่องมือ 2 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และกรอบสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ผลการวิจัยด้วยกรอบของ SWOT พร้อมกับการระดมความเห็นของผู้เข้า สนทนากลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมในการใช้งานระบบบัญชี และ 2) แบบทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจในการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล งานวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงผสม แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1) ประเมินศักยภาพชุมชน ผู้วิจัยเริ่มต้นเก็บข้อมูลโดยการสำรวจสภาพแวดล้อมชุมชน ตามด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ให้ข้อมูลหลักที่ เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ประธานและรองประธานวิสาหกิจชุมชน 10 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน และเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว จำนวน 20 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 คน เมื่อเก็บข้อมูลจนได้ความ อิ่มตัว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อยมาสังเคราะห์ผลการวิจัยด้วยกรอบของ SWOT

2) ศึกษาระดับความเข้าใจเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ผู้วิจัยพร้อมผู้ช่วยผู้วิจัยลงพื้นที่ เพื่อ ช่วยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ประชุมเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจในกระบวนการเก็บรวบรวม ข้อมูลกับผู้ช่วยนักวิจัย และดำเนินการลงพื้นที่เก็บรวบรวมโดยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจทางการบัญชี ของเกษตรกร ทั้งนี้ในเบื้องต้นพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนประกอบ อาชีพพื้นฐานอยู่ในระดับดี เนื่องจากเกษตรกรมีการจดบันทึกต้นทุนอย่างง่ายด้วยการพิจารณาผ่านการ จ่ายเงิน (รายจ่าย) ได้รับเงิน (รายได้) และเกษตรกรบางส่วนได้เคยผ่านการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน มาแล้ว

3) ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อทำการระดมความคิดเห็นเพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ชุมชนและกระบวนการยอมรับการบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดียวกับ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน) รวมทั้งสิ้น 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) จากการสัมภาษณ์และการจัดสนทนากลุ่มผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ จัดกลุ่มประเด็นข้อความ (Word Grouping) จากการสนทนากลุ่มทำการอธิบายขยายความ (Explanation) โดยเรียบเรียงถ้อยคำขึ้นใหม่จากข้อมูลให้ผู้สนทนากลุ่มให้มาทำการตีความ (Interpretation) บางประโยคหรือบางถ้อยคำที่ผู้สนทนากลุ่มให้มาจำเป็นต้องตีความหรือแปลความหมายแฝง ผู้วิจัยก็จะทำการตีความถ้อยคำดังกล่าวโดยอาศัยบริบทของการสนทนาสนับสนุนการตีความและพรรณนาความ (Description) เป็นการร้อยเรียงถ้อยคำ

2) แบบทดสอบ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พรรณนาเชื่อมโยงแต่ละเนื้อหาหรือเหตุการณ์ให้เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนและกระบวนการยอมรับการบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (Porter, 1980) และสรุปผลนำเสนอ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินศักยภาพของชุมชน จากการศึกษาและประเมินทั้งข้อมูลในภาพรวม และของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว พบว่า ลักษณะทางกายภาพของชุมชน ในภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกมะพร้าวและบริเวณโดยรอบของชุมชนมีความร่มรื่นเต็มไปด้วยไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์หลายชนิด ด้านเศรษฐกิจและสังคม คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นหลัก และเมื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อประกอบในการพิจารณา ร่วมกันในการวางแผนพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวจากการกระบวนการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) สามารถสรุปได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว (SWOT Analysis)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
1. มะพร้าวน้ำหอมเป็นสินค้าที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ 2. ชุมชนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการเพาะปลูกและการผลิต 3. มะพร้าวน้ำหอมเป็นสินค้า/ผลผลิตที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	1. วัสดุและอุปกรณ์ทางการเกษตรไม่เพียงพอ 2. เกษตรกรเน้นขายมะพร้าวสด ไม่เน้นการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า เนื่องจากทำอาชีพอื่นควบคู่ 3. ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง 4. ไม่มีแหล่งตลาดรับซื้อและการแปรรูป 5. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อยังไม่ทั่วถึง
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
1. หน่วยงานของรัฐได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมโครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร 2. ได้รับความรู้และบริการทางด้านวิชาการจากสถาบันการศึกษา 3. หน่วยงานในท้องถิ่นได้เล็งเห็นความสำคัญต่อภาคเกษตรเพิ่มมากขึ้น 4. มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็ง	1. สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ 2. ปัญหาวิกฤติโรคระบาด Covid-19 ทำให้คู่ค้าลดลง 3. ปัญหาโรคและแมลงศัตรูมะพร้าว เช่น แมลงดำหนาม หนอนหัวดำ เป็นต้น 4. ราคาขายมะพร้าวจะถูกกำหนดโดยผู้รับซื้อคนกลาง

แนวทางการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว สามารถพิจารณาแยกเป็นประเด็นหลักๆ ได้ดังนี้

ด้านการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ควรให้ความสำคัญในเรื่องการกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวโดยไม่ใช้สารเคมี

ด้านผลิตภัณฑ์ การพัฒนาคุณภาพของมะพร้าวสด ทั้งนี้ควรมีการผลักดันและพัฒนาผลผลิตมะพร้าวแปรรูป นอกจากขายมะพร้าวลูกสดแล้ว ควรมีการแปรรูปมะพร้าวให้เป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น น้ำมันมะพร้าว ครีมบำรุงผิว เป็นต้น

ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐบาล ควรจัดให้เจ้าหน้าที่หามะพร้าวสายพันธุ์ใหม่เพื่อไม่ให้มะพร้าวน้ำหอมกลายเป็นพันธุ์และยาที่ช่วยให้ต้นมะพร้าวเกิดผลผลิตมาก

ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ในการกำหนดราคาจัดการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน และควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งและสร้างอำนาจต่อรองต่อผู้บริโภค ผ่านการยอมรับเครื่องมือในการบริหารจัดการต้นทุนการผลิต คือ การนำระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพมาใช้

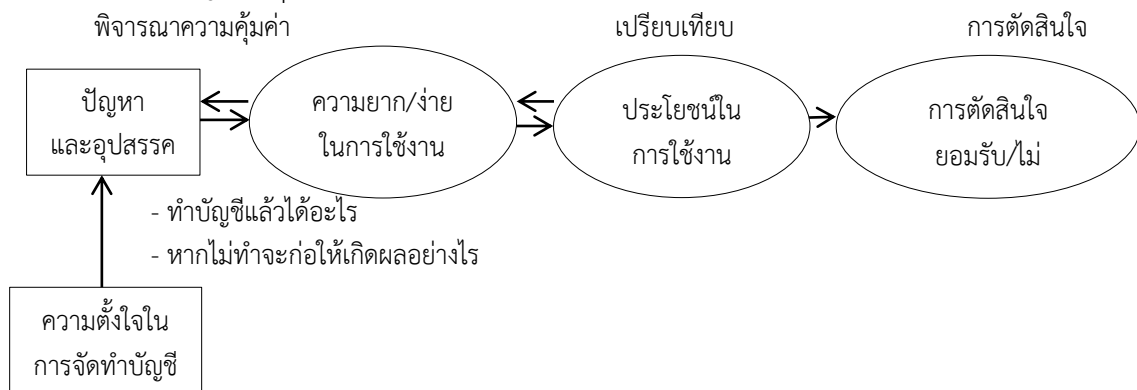
2. ความพร้อมในการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวมีความพร้อมในการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำบัญชีเพื่อการวางแผนหรือการรับรู้ประโยชน์ของการจัดทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 4.26) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความตั้งใจในการจัดทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 4.23) การประยุกต์ใช้และการพยากรณ์เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.19) และด้านการรับรู้ศักยภาพในการจัดทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 4.12) ตามลำดับ สามารถสรุปได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับความพร้อมในการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความตั้งใจในการจัดทำบัญชี	4.23	0.734	มาก
2. การจัดทำบัญชีเพื่อการวางแผน	4.26	0.745	มาก
3. การประยุกต์ใช้และการพยากรณ์เหมาะสม	4.19	0.715	มาก
4. การรับรู้ศักยภาพในการจัดทำบัญชี	4.12	0.813	มาก
รวม	4.20	0.660	มาก

3. แนวทางการตัดสินใจยอมรับในการใช้งานระบบบัญชี เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกษตรได้มีการทวนถามถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชี โดยพื้นฐานเกษตรกรส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีมาบ้างแล้วแต่ไม่ได้มีการนำระบบบัญชีเหล่านั้นไปใช้ต่อเนื่อง เนื่องจากไม่เข้าใจในความสำคัญของการนำไปประยุกต์ใช้และความสำคัญของการจัดทำบัญชี จึงส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจยอมรับการใช้งานระบบบัญชีของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการตัดสินใจยอมรับในการใช้งานระบบบัญชีผ่านการพิจารณาเปรียบเทียบจาก 1) หากนำระบบบัญชีมาใช้แล้วจะก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคอย่างไรต่อเกษตรกร เช่น ความยุ่งยากในการจัดทำ ไม่มีเวลาว่าง เป็นต้น 2) พิจารณาถึงความยากหรือง่ายในการใช้งานระบบบัญชี โดยจะแบ่งเป็นหากระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพนั้นมีความยากในการจัดทำก็จะถือว่าเป็นอุปสรรคก่อให้เกิดปัญหาในการจัดทำบัญชีและทำให้เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญ แต่หากเมื่อพิจารณาว่าการจัดทำบัญชีสามารถจัดทำได้ง่าย ก็จะก่อให้เกิดการยอมรับ เมื่อ

ยอมรับแล้วจะ 3) พิจารณาต่อไปในประเด็นของประโยชน์ในการใช้งานระบบบัญชี ในที่นี้คือ เมื่อระบบบัญชีนั้นทำงานและก่อให้เกิดประโยชน์จะทำให้เกษตรกรนำมาสู่การพิจารณาถึง 4) การตัดสินใจยอมรับในการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ สามารถแสดงได้เป็นแผนภาพ 2

ภาพ 2 กระบวนการตัดสินใจยอมรับในการใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว พบว่า ด้านการผลิตส่วนใหญ่ควรให้ความสำคัญในเรื่องการกำจัดแมลงศัตรูมะพร้าวโดยไม่ใช้สารเคมี และการพัฒนาคุณภาพของมะพร้าวสดพร้อมผลัดต้นและพัฒนาผลผลิตมะพร้าวแปรรูป ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐบาลควรจัดให้เจ้าหน้าที่หามะพร้าวสายพันธุ์ใหม่เพื่อไม่ให้มะพร้าวน้ำหอมกลายเป็นพันธุ์และยาที่ช่วยให้ต้นมะพร้าวเกิดผลผลิตมาก ด้านความเข้มแข็งในการกำหนดราคาจัดการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน และควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งและสร้างอำนาจต่อรองของเกษตรกรกับผู้บริโภค ผ่านการยอมรับเครื่องมือในการบริหารจัดการต้นทุนการผลิต คือ การนำระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพมาใช้ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กาญจนา สุระ (2562) พบว่า ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาศักยภาพการเกษตรของชุมชน ควรมีการต่อยอดการเกษตรให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะคือ พัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ผู้นำควรมีความเข้มแข็งและมุ่งมั่นในการพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตร ควรมีความรู้เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาและสร้างความร่วมมือด้วยกันในการพัฒนาและต่อยอดสินค้าให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ และสอดคล้องกับฐานันท์ ตั้งจุฑา (2560) พบว่า การจัดการที่ดีของวิสาหกิจชุมชน สิ่งสำคัญในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ประสบผลสำเร็จและสามารถยืนหยัดต่อไปได้นั้นจำเป็นต้องศึกษาบริบทและสภาพการณ์ของวิสาหกิจชุมชนในเรื่องของจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ที่เกิดขึ้นของวิสาหกิจชุมชนตลอดจนการศึกษาแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และให้วิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นที่แท้จริงของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ ปฐมชัย ชะสุต และคณะ, (2560) พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออก ในประเด็นของการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

2. เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวมีความพร้อมในการยอมรับระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำบัญชีเพื่อการวางแผนหรือการรับรู้ประโยชน์ของการจัดทำบัญชี ด้านการความตั้งใจในการจัดทำบัญชี และด้านการประยุกต์ใช้และการพยากรณ์เหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรได้เล็งเห็นความสำคัญของการจดบันทึกข้อมูลรายรับและรายจ่ายเกี่ยวกับต้นทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อใช้ข้อมูลในการวางแผนการสร้างรายได้และควบคุมการใช้

จ่ายเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ มณีมัย และคณะ (2561) พบว่า เกษตรกรเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่จัดทำบัญชีและนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนทางการเงินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาสำคัญคือ เกษตรกรยังมีความรู้และความสามารถไม่เพียงพอในการจัดทำบัญชี อีกทั้งยังไม่ตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดทำบัญชีอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ (2554) ศึกษาพบว่า รายได้ส่งผลต่อปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรตัดสินใจจัดทำบัญชี

3. เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกษตรกรได้มีแนวทางในการตัดสินใจยอมรับในการใช้งานระบบบัญชี โดยพิจารณาจากปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนความยากหรือง่ายในการใช้งานระบบบัญชี เปรียบเทียบกับประโยชน์ในการใช้งานระบบบัญชี นำมาสู่ การตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับ การใช้งานระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติที่มีต่อการใช้ของเกษตรกรว่าจะมีความเข้าใจในกระบวนการจัดทำบัญชีและมีความรู้สึกเชิงบวกกับการจัดทำบัญชีอย่างไร และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ปวีณ์ มะณีวงศ์ (2563) พบว่า คุณภาพของระบบมีผลต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ประสบการณ์การใช้งาน คุณภาพของข้อมูล มีผลต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Ajzen (1985) กล่าวถึงการศึกษาพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่ได้รับแรงขับเคลื่อนจากความตั้งใจแสดงพฤติกรรมจากปัจจัยหลัก 3 ประการได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (Attitude toward Behavior) บรรทัดฐานเชิงจิตวิสัย (Subjective Norm) และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงพฤติกรรมใดๆ (Perceived Behavioral Control) และสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำอย่างมีเหตุผล นำเสนอโดย Fishbein & Ajzen (1975) เป็นหนึ่งในทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) อธิบายถึงการตัดสินใจเลือกโดยอาศัยหลักการและเหตุผล ที่อิงจากเหตุผลส่วนตัวหรือทัศนคติและพฤติกรรมที่คล้ายตามกลุ่มส่งผลต่อความตั้งใจเลือกและส่งผลต่อการใช้สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ (Beliefs) ทัศนคติ (Attitude) ความตั้งใจ (Intention) และพฤติกรรม (Behavior)

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา เป็นต้น ควรเข้าไปจัดทำแผนการอบรมการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพและบัญชีครัวเรือน

2. ผู้นำชุมชนควรเสริมสร้างองค์ความรู้ในเรื่องบัญชีให้กับประชาชนในชุมชน และสนับสนุนให้มีการผลักดันให้มีระบบการติดตามและระบบให้คำปรึกษาด้านการจัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพด้วยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานและสถาบันทางการศึกษาในพื้นที่ให้ดำเนินการทำหน้าที่พี่เลี้ยงและที่ปรึกษาเป็นเชิงภาคีเครือข่ายในการติดตามการจัดทำบัญชีของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากเกษตรกรมีการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพก็จะทำให้ทราบถึงต้นทุนการผลิต และรายได้ที่แท้จริง ทำให้สามารถปรับเปลี่ยน ทราบแนวทางลดต้นทุน และส่งเสริมกระบวนการผลิตได้อย่างเหมาะสมในฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป

3. จากผลการวิจัยเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาช่องทางในการส่งข้อมูลข่าวสารไปสู่เกษตรกรเพิ่มขึ้น และควรเข้าไปให้ความรู้ด้านการเกษตร และให้ความรู้ในเรื่องการเพิ่มมูลค่าการผลิต เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์มะพร้าว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ผ่านการระดมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กร/กลุ่มต่างๆ ในการลงมือปฏิบัติการเพื่อตั้งและเสริมสร้างศักยภาพของทุกภาคส่วนในประเด็นการวิเคราะห์ “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการต้นทุนและความได้เปรียบทางการแข่งขันของกลุ่มเกษตรกร”

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและความตั้งใจในการใช้ระบบบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ และวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคของการนำระบบบัญชีนี้นั้นไปใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวสามารถบันทึกบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพสู่การบริหารจัดการการต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ที่ได้ให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ และขอขอบคุณผู้นำชุมชน คณะกรรมการ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ได้ร่วมกันขับเคลื่อนโครงการพัฒนาชุมชนในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2563). *ระบบศูนย์กลางข้อมูลงานวิจัยการเกษตรของประเทศไทย*. สืบค้นจาก <https://tarr.arda.or.th/cat/1>.
- กาญจนา สุระ. (2562). การพัฒนาศักยภาพเพื่อต่อยอดภาคการเกษตรให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ กรณีศึกษา ชุมชนเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 1(1), 1-11.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2563). *คู่มือระบบบัญชีสหกรณ์การเกษตร*. สืบค้นจาก https://www.cad.go.th/ewt_dl_link.php?
- ขวัญฤดี ตันตระกูล. (2551). แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชน. *วารสารการพัฒนาท้องถิ่น*, 3(1), 57-67.
- คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้. (2563). *กำหนดแนวทางบริหารจัดการผลไม้ ปี 2563 ต้องมีข้อมูลการผลิตที่ชัดเจน*. สืบค้นจาก <https://www.moac.go.th/news-preview-421991791938>.
- จริงแท้ ศิริพานิช. (2560). *โอกาสและอุปสรรคของมะพร้าวน้ำหอมของไทย*. *Postharvest Newsletter*, 16(1), 5-7.
- ฐานันท์ ตั้งรุจิกุล และคณิดา ไกรสันติ. (2560). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านลานไทร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา*. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ปฐมชัย คชะสุต เอมอร อังสุรัตน์ ปราโมทย์ สถุขดีนิรันดร์ และสุรพล จารุพงศ์. (2560). *การเพิ่มศักยภาพการผลิตมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออกตลอดโซ่อุปทาน ในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี*. *Veridian E-Journal*. 10(2), 531-545.
- ปาริชาติ มณีมัย ชลันธร ศรีธรรมโชติ ภัทรพล วรรณราช และระวีวรรณ สุขพิลาภ. (2561). การจัดทำบัญชีครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา เกษตรกรในพื้นที่โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ตำบลนาข้าวเสีย อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง. *วารสารพัฒนาลังคม*, 20(2), 17-33.

- พิมพ์ปวีณ์ มะณีวงศ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้โปรแกรมระบบ EXPRESS ของนักบัญชีในระดับอุดมศึกษา. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 25(1), 447-464.
- ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์. (2554). การพัฒนาระบบบัญชีสำหรับกลุ่มผู้ผลิตโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี : คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สำนักงานวิจัยการเกษตร. (2562). *สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2563*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. In J. Kuhl & J. Beckmann (Eds.), *Action control: From cognition to behavior* Heidelberg: Springer.
- Fishbein, M. & Ajzen, I. (1975). *Attitude, Intention and Behavior: An Introduction to Theory and Research*. Addison-Westy. Reading, MA.
- Porter, M. E. (1980). *Competitive Strategy*. New York: The Free Press.
- Waterman, R. H. ; Peters, T. J. & Phillips, J. R. (1980). Structure is not organization. *Business Horizons*, 23(3), 14-26.

